درس شانزدهم – پرسشگری

واژگان

معلق : آویزان واپسین : آخرین – پایانی فلان : اشاره به شخص نامعلوم دانش اندوزی : علم آموزی – فراگیری دانش	فلان : اشاره به شخص نامعلوم فیلسوفان : جمع فیلسوف – دانشمندان در گذرم : بمیرم – از دنیا بروم	فزای : بیفزای – اضافه کن رامش : آرامش – آسودگی میاسای : دست از تلاش برندار بهره رساندن : فایده داشتن – مفید بودن برنا : جوان

هم خانواده :

شبیه : شباهت – تشبیه	منتظر : انتظار	کشف : کاشف	جهل : جاهل – مجهول

مخالف :

بیماری : سلامتی	دانا : نادان	برنا : پیر	جاهل : دانا – عاقل	توانا: ناتوان	پیر : جوان		

کلمات املایی

علامت سؤال – عجیب و غریب – معلق – پژوهشگران – مسائل گوناگون – احوال پرسی – درگذرم

خرد و دانش

توانا بود هر که دانا بود ز دانش دل پیر برنا بود

هر کس که دانا باشد ، توانا است . دل افراد پیر به خاطر دانش ، مانند جوانان است

به دانش فزای و به یزدان گرای که او باد ، جان تو را رهنمای

به علم و دانش خود اضافه کن و به سوی خدا حرکت کن . چون خداوند است که روح و جان تو را هدایت می کند

بیاموز و بشنو ز هر دانشی بیابی ز هر دانشی رامشی

درباره تمام علم و دانش ها بیاموز و بشنو . چون انسان از هر علم و دانشی آرامشی به دست می آورد

میاسای از آموختن یک زمان ز دانش میفکن ، دل اندر گمان

حتی لحظه ای هم از آموختن دست برندار ، هرگز در راه آموختن دانش در دل خود شک راه نده .

چه ناخوش بود ، دوستی با کسی که بهره ندارد ز دانش ، بسی

دوستی کردن با انسانی که از دانش بی بهره است بسیار ناخوشایند است

که بیکاری او ز بی دانشی است به بی دانشان بر ، بباید گریست

چون به خاطر بی دانش بودن او کار مفیدی انجام نمی دهد . باید به حال و وضعیت افراد بی بهره از علم و دانش گریه کرد

تن مرده ، چون مرد بی دانش است که نادان به هرجای ، بی رامش است

تن انسان مرده مانند انسان بی علم و بی سواد است . انسان نادان هیچ جا آرامش ندارد

DANA ONLINE SCHOOL

دانش زبانی :

اصلی ترین بخش جمله فعل است . یک جمله گاهی از دو قسمت ساخته می شود . لیلا رفت .

فاعل : یعنی کسی که کاری را انجام می دهد . لیلا

فعل : اصلی ترین بخش جمله و کاری است که انجام می شود . رفت

در بعضی جمله ها برای کامل کردن مفهوم جمله به کلمات دیگری نیاز داریم .

علی برداشت . در این جمله سوال می شود علی چه چیزی را برداشت پس می گوییم علی سیب را برداشت . جوابی که به این پرسش داده شد یعنی سیب مفعول این جمله است .

به جمله زیر دقت کنید :

علی کتاب را گذاشت . باز هم مفهوم این جمله نیاز به کلمه یا کلماتی برای کامل شدن دارد . علی کتاب را کجا گذاشت ؟

علی کتاب را روی میز گذاشت .

نکته :

گاهی در واژگان اضافه کردن (بی) معنای آن را متضاد می کند . کار : بی کار هنر : بی هنر

نکته نگارشی :

هنگامی که بخواهیم درباره یک موضوع با روش پرسشگری مطلبی بنویسیم :

- موضوع را دوست دارید ، انتخاب کنید .
- چند پرسش درباره موضوع بنویسید .
- پاسخ های نوشته شده را به ترتیب شماره گذاری کنید
- نوشته را بازنگری و پاک نویس کنید .

****

پرسش های متن درس :

۱- کلمه صحیح داخل کمانک را انتخاب و در جای خالی قرار دهید .
- ابوریحان واپسین لحظات زندگی خود را ..... (می گذرانید – می گزرانید)
- از او خواهش کرد که پاسخ یکی از مسائل علمی را ..... دهد (توزیح – توضیح)
- بعضی ها به دنبال موجودات عجیب و ..... فضایی هستند (قریب – غریب)

۲- معنی هر واژه را بنویسید

واپسین : برنا : رامش : معلق :

گریزان : فیلسوف: فزای : بهره رساندن :

۳- درستی یا نادرستی عبارت های زیر را مشخص کنید .
- همه زندگی ابوریحان در راه گسترش و رشد علم و دانش سپری شد .
- مغز آدم ها شبیه علامت سؤال است

۴- جاهای خالی را با کلمه های ربط (سپس – و – بعد – اولین) کامل کنید .

مهتاب ..... روزی بود که به مدرسه ی جدید می رفت . بچه ها دستشان را روی صفحه ی رنگی قرار می دادند و ..... وارد کلاس شدند . مهتاب نشانی پایگاه رایانه ای را به مادر و پدرش داد ..... کنار پدرش نشست ..... با هم سری به پایگاه مدرسه زدند.

۵- هم خانواده کلمات زیر را بنویسید .

منتظر : جاهل : کشف : شبیه : غریب:

۶- با کلمات زیر ترکیب های صحیح بسازید .

قهوه – اجاره – خود – خانه – رأی – ناپذیر – وصف – نامه

۷- در متن زیر املای چند واژه نادرست است؟ شکل درست آن را بنویسید.

ابوریحان با همان حالت بیماری با کلمه‌هایی بریده و کوتاه از او خاهش کرد که پاصخ یکی از مساعل را توضیه دهد.

املای درست واژه‌ها: .....

۸- کلمات در هم ریخته را مرتب کنید و جمله را بنویسید .

بزرگ‌ترین – ایرانی – فیلسوفان – یکی از – ریاضی‌دانان – ابوریحان – است

۹- استفاده از واژه‌های داده شده، جاهای خالی را پر کنید. سپس نقش دستوری آن واژه را بگویید.

این مسئله – دانشمندان – می‌گذراند

نقش دستوری

الف) همواره ..... در پی اندوختن دانش هستند. .....

ب) بهتر است ..... را بدانم و بمیرم. .....

ج) او در بستر بیماری آخرین لحظه‌های زندگی را ....

۱۰- مخالف واژه های زیر را بنویسید .

بالا : قوی : ناراحتی : توانا: جهل :

۱۱- مفهوم بیت زیر را به صورت ساده بنویسید.

به دانش فزای و به یزدان گرای که او باد جان تو را رهنمای

۱۲- هر واژه را در جمله ای به کار ببرید .

جاهل :

گریزان :

۱۳- در هر ردیف، واژه‌ی ناهماهنگ را مشخّص کنید.

- اعتدال – معتدل – التماس – عدل
- پاییز – خرداد – بهار – زمستان
- خوردم – خندید – نمی شنوم – دفترم

DANA ONLINE SCHOOL

۱۴- جاهای خالی را کامل کنید .

..... از آموختن یک زمان ز دانش ..... دل اندر گمان

چه ناخوش بود ..... که ..... ندارد ز دانش .....

۱۵- با حروف در هم ریخته واژه ی صحیح بسازید .

ی – س – ف – ل – ف – و ا – ل – ه – ص – خ ی – ر– پ – ش – گ – س – ر

۱۶- کدام کلمه با کلمه های دیگر فرق دارد .

الف) خوب ب) دانش ج) سرد د) زیبا

۱۷- کدام گزینه مفعول دارد .

الف) من دوست قدیمی تو هستم ب) امروز در کلاس درس را توضیح دادم

ج) بردار کوچکت آمد د) مادر خیلی خسته شد .

۱۸- کدام جمله برای کامل شدن پیام به بخش دیگری نیاز دارد .

الف) احمد با برادرش بازی کرد ب) زهرا درس می خواند

ج) سینا کیف را گذاشت د) مریم و زهرا می خندند

۱- می گذرانید – تضیح – غریب

۲- واپسین : آخرین برنا : جوان

رامش : آرامش معلق : آویزان

گریزان : شتابان فزای : اضافه کن

فیلسوف : دانشمند بهره رساندن : فایده داشتن

۳- درست – نادرست

۴-اولین – بعد – سپس – و

۵- منتظر : انتظار جاهل : جهل

کشف : کاشف شبیه : شباهت

غریب : غربت

۶- قهوه خانه – اجاره نامه – خود رای – وصف ناپذیر

۷- خواهش – پاسخ – مسائل – توضیح

۸- ابوریحان یکی از بزرگترین فیلسوفان و ریاضی دانان ایرانی است

۹- دانشمندان – فاعل

این مسئله – مفعول

می گذراند – فعل

۱۰- بالا : پایین قوی : ضعیف

ناراحتی : خوشحالی توانا: ناتوان

جهل : علم و آگاهی

۱۱- به علم و دانش خود اضافه کن و به سوی خدا حرکت کن ، زیرا خداوند جان و روح تو را هدایت می کند

۱۲- به عهده ی دانش آموز

۱۳- التماس – خرداد – دفترم

۱۴- میاسای ز آموختن یک زمان

ز دانش میفکن دل اندر گمان

چه ناخوش بود دوستی با کسی

که بهره ندارد ز دانش بسی

۱۵- فیلسوف – خلاصه – پرسشگری

۱۶- گزینه ب

۱۷- گزینه ج

موفق باشید تهیه کننده :معصومه حدادی

DANA ONLINE SCHOOL